

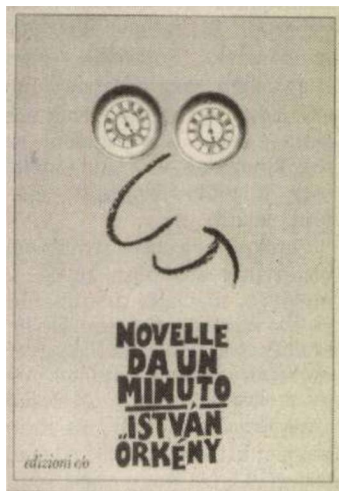
A vörös postakocsi ismét útra kelt

Gianpiero Cavaglia torinói magyar professzor halálára

Még egy hete sincs, hogy az *Új Magyarorszag* december 27-i számában G. Bruno Ventavoli, a magyar irodalom egyik legtehetségesebb olasz fordítója, a vele készült riportban meleg szavakkal szőlt barátjáról és tanáráról, Gianpiero Cavaglia professzorról, a torinói magyar tanszék vezetőjéről. Szilveszter estéjén érkezett Torinóból a szomorú hír, hogy a tanítványánál csak alig idősebb tanár-barát többé nem segítheti tanítványát tanácsaival, kritikájával, a gyógyíthatatlan kór könyörtelennek bizonyult. Gianpiero Cavaglia halálával az olasz és nemzetközi magyarságtudomány egyik legértékesebb kutatóját veszítette el teremtő alkotóereje teljében, amikor egymás után jelentek meg Olaszországban a 19–20. századi magyar irodalmat bemutató tanulmányai, monográfiái, egyre nagyobb sikert arattak Krúdy Gyula, Örkény István műveinek általa fordított és gondozott, tudós előszavakkal ellátott kiadásai.

Gianpiero Cavaglia ahhoz az új olasz hungarológus nemzedék tagjaihoz tartozik, akik nem valamiféle családi vagy egyéb nosztalgiából, hanem a közép-európai kultúra iránti érdeklődésből vezetve, egyetemi tanulmányaik során fedezték fel a magyar irodalom értékeit, és választották a hungarológiát életpályájuknak. Gianpiero Cavaglia a Torinói Tudományegyetem német-esztétika szakán végzett 1973-ban, a 19–20. századforduló közép-európai irodalmának tanulmányozása során kezdett el foglalkozni a modern magyar irodalom kérdéseivel, és vált 1979-ben Paolo Santarcangeli professzor utódjává a torinói egyetem magyar tanszékén. Első önálló kötetében (*L'identità perduta* – Az elveszett identitás Guida, 1985) Goethe és Rousseau szentimentális regényeinek elemzése mellett a Mikes Kelemen és Csokonait bemutató két tanulmány

csak posztillaként szerepelt, de 1987-ben megjelent kismonográfiáját (*Gli eroi dei miraggi* – A délibábok hősei –, Cappelli) már teljes mértékben a 19. századvég magyar regényirodalmának szentelte. Másik magyar irodalomtörténeti tárgyú monográfiája eredeti kutatási témát dolgoz fel teljesen újszerű módon. A római hun-

Örkény István Egyperces novelláinak olasz kiadása – a címlapot tervezte Sergio Vezzali

garológiai kiadó Gaia sorozatában megjelent *Fuori dal ghetto* (Ki a gettóból, Carucci, 1989) a századforduló magyar zsidó irodalmát dolgozza fel teljesen objektív módon, nem a szenvedélyek, hanem a legszigorúbb irodalomkritika módszereivel, közép-európai megközelítéssel. Magyar irodalom iránti érdeklődése nem korlátozódott egy meghatározott korszakra vagy kérdésre, tanulmányok sorában foglalkozott a magyar regény kezdeteivel és virágkorával, Jósika, Jókai és Mikszáth művészetével, Krúdy Gyula írói világával, Babits nemzeti liberalizmusával, a magyar avantgárd és groteszk irodalom kérdéseivel,

Kerényi Károly és Lukács György esztétikájával. Az irodalomtörténeti és tanári munka mellett kötelességének tartotta a magyar irodalom értékeinek olaszországi megismertetését, ennek során vált Krúdy Gyula *Vörös postakocsi*-jának és az *Aranykéz utcai szép napok*, valamint Örkény István egypercesének és *Macskajátékának* briliáns fordítójává, míg az olasz hungarológiai folyóirat (*Rivista di Studi Ungheresi*) és az olasz könyvszemle (*L'Indice*) szerkesztőjeként is igen sokat tett, hogy a magyar irodalom jelen legyen a mai olasz kultúrában. Nem véletlen, hogy épp az ő tanítványai közül került ki az egyik legtehetségesebb és legtermékenyebb olaszországi magyar fordító, Kosztolányi, Szerb Antal és Ottlik Géza műveinek tolmácsolója.

A fiatal olasz professzor a nemzetközi hungarológiai társaság egyik legnépszerűbb és legmegbecsültebb tagjává vált. Műveltségét, finom modorát, emberi figyelmességét nem győztük csodálni. Egész lényével és viselkedésével bizonyította, hogy a másságot és a betegségét is lehet méltósággal és alázattal vállalni. Aki csak megismerte, és barátjának vallhatta magát, mindig tisztelettel és szeretettel fog gondolni rá. Akárcsak kedves szerzői, Csáth Géza és Ady Endre, ő is fiatalon, de *kész* életművel hagyta itt kortársait. Nehéz feladat vár ránk, olaszországi hungarológusokra, ha folytatni akarjuk a közösen elkezdett munkát. De hála munkásságának, Babits, Krúdy, Kosztolányi, Ottlik, Mészoly, Esterházy, a modern magyar irodalom legjelesebb képviselői immár megérkeztek és ott-hon vannak Olaszországban. Csak mi, a barátok tudjuk, hogy a Vörös postakocsin ismét egy újabb utas távozott el közülünk.

B. Sárközy Péter